

„Myslím to vážně.“ Zdeněk Zbořil předložil návrh. Volby zcela jinak než dosud

parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/-Myslím-to-vážně-Zdeněk-Zbořil-předložil-návrh-Volby-zcela-jinak-nej-dosud-767075

Jaroslav Polanský

Pane doktore, za pár dní začne volební rok, rok parlamentních voleb. Co si od těchto voleb přát? Vy jste už viděl vlád víc než dost. V nejobecnější rovině, jakou vládu si máme vysnit?

Viděl jsem jich opravdu dost, ale nejsem na takto nabyté zkušenosti nijak hrdý. Nabýval jsem je za různých politických režimů a musím přiznat, že dnes si po tom všem, a s výjimkou několika krátkých chvil, nejsem jistý, zda je možné jakýchkoli voleb si u nás a v Evropě dopřávat. A to nemluvím o neevropských teritoriích, kde se také nemusí nad způsobem vybírání svých nejlepších z nejlepších tančit okolo táborových ohňů. Jestliže nás obklopuje nemravnost, až patologická lhavost a všeobjímající nevzdělanost, neumím si představit, jak za těchto okolností může existovat institut *demokratické volby*. Snad proto bych si přál, aby z těch nadcházejících českých voleb vznikla vláda, která by chtěla být reformní a bylo by mi jedno, zda bude červená, modrá nebo duhová.

Předvolební karnevaly v různých lokalitách jsou v přímém protikladu principu rozumné volby, nikoliv jen teoreticky racionální, ale neodmítající rovnováhu rozumu a emocí. Navíc je toho dnes zvláště třeba, když se stává euroatlantickou módou rušit výsledky jakýchkoliv voleb neodůvodnitelným a byrokratickým rozhodnutím uchvatitelů moci. Kdysi se v Německu pro tyto činy používalo pojmenování *zmocňovací zákon*. V Československu, ještě lidově demokratickém, později v socialistickém, a také v České republice, byly svobodné volby znásilněné nejprve kandidátkou Národní fronty. Později pěti-koaličním soupisem vytvořeným podle stejného principu, ale vždy z podstaty své existence ukrývající se za podvodnou nezávislost a nestydící se za svou bezostyšnou drzost.

Neměl bych nikoho urážet a provokovat, ale stále víc a víc nabývám přesvědčení, že místo projevů politické vůle, která je často jen zvůli, by bylo vhodnější a spravedlivější vybírat představitele politické moci losováním. Myslím to se vši vážností a jsem přesvědčený, že pokud bychom dokázali určit, co to je vážnost osobností (např. věk, bohatství alias volební census, víra, schopnost sousedské vzájemné pomoci a pohostinnosti...), bylo by jmen, jež by mohla být do volebního osudí vložena, dost. A tento systém by se mohl vyvíjet k stále většímu dobru a dokonalosti.

Možná by to nebylo lepší než dnes, ale rozhodně by to nemohlo být horší. Ucházet se o úspěch v tomto kole osudu by mohl každý, kdo své zvolení bude chápat jako službu obci, národu a bude ji konat bezplatně, jen za úhradu provozních nákladů výkonu své funkce. Pokud by si někdo myslel, že je to úvaha až příliš zmatená, doporučuji mu četbu práce předchůdce evropské reformace Erasma Rotterdamského O výchově křesťanského vladaře. Je z roku 1516, ale přiznávám, že se dosud ani u nás, ani v Evropě tento ideál nepodařilo nikomu na vyšší úrovni než malých obcí naplnit. Ale snad by se to mohlo zkusit, alespoň v příštích volbách. Ty naše nadcházející už jsou v tomto ohledu prohrané, a protože slovo reforma je buď obávané nebo nesrozumitelné, bude jedno, jak to tentokrát dopadne. Podle premiérova receptu je to třeba vydržet a vyležet, ale snad tomu příště bude jinak.

Fialova vláda je dle průzkumů neoblíbená, opoziční činitelé dokonce používají „nenáviděná“. Je pro to reálný důvod, pokud jde o práci vlády v končícím roce?

Národní bard Jiří Suchý kdysi zpíval, že se stalo módou sezóny do nepravostí rázně tepat, Kaiserock této fazóny mi ale nikdy nepad... Ale to bylo ještě v dobách totality nebo zločinného režimu, jak podle dnešní láskyplné a pravdy milovné terminologie dnes říkáme dobám minulým.

Jsem proto také já, asi jako mnoho jiných, nedůvěřivý k nejrůznějším průzkumům a výzkumům. Nejen proto, že je jejich autoři dokážou rychle opravovat, měnit, ale také proto, že se samy od sebe dokáží adaptovat na jakoukoliv předpověď volebního bezčasí. Jsou součástí *autopoeitického systému* (systému sama sebe a ze sebe vytvářejícího), ale ani toho se konec konců nemusíme moc obávat. Horší je, že tak jako si neumíme vážít hlasů kritických nebo hlasů svých oponentů, neumíme ani rozlišovat mezi staviteli a bořiteli chrámů porozumění. A dokonce i trestat jejich zdaleka nikoliv jen fundamentálními kritiky.

Dnes neumíme, nebo nechceme umět ani odhadnout, kdo je schopen po pádu vlády těch právě odcházejících, kteří jsou, podle mého názoru, ve věčném pohybu jako hamižné nepolitické *perpetuum mobile*, nastoupit na jejich místo. Víme ale, že odejít musí, a proto se budeme připravovat na spory a nedorozumění příští, které snad nebudou stejně jednoduché a monotónní jako ty dnešní.

Vypadá to, že důvodů kritizovat pětikoaliční vládychtivost je na konci letošního roku opravdu mnoho. Horší je to s výměnou této vlády a hledáním jejích nástupců. Politická střídačka, stejně jako ta hokejová, by měla dodržovat některá pravidla, aby se při každém přerušení hry soudci ze zahraničí nemusela měnit pravidla, trenéři a někdy i šéf hokejového federace. Pravidlo, že *...i kdyby padli všichni, vstanou noví bojovníci* obsahuje sice revoluční patos, ale ne revoluční skutečnost. A nedělejme si iluze - vzdálenost od nenávisti k lásce a naopak není tak velká, jak bychom si chtěli nebo mohli myslet.

Psali jsme:

Před minulými parlamentními volbami zasáhla do děje kauza údajného zámku Andreje Babiše. Máme s takovým překvapením zvnějšku počítat i nyní? Anebo, ač nechceme malovat čerta na

zed', vstoupí do hry bezpečnostní složky jako u prezidentských voleb v Rumunsku?

Pane redaktore, kdybych si mohl dovolit trochu vulgární nebo bulvární odpověď, řekl bych - *na jednoduchou otázku, jednoduchá odpověď* – ano, ano, ano! Když už jsme byli v pozdním středověku, tak vzpomeňme ještě jednoho současníka Erasma Rotterdamského. Martin Luther ve stejné době prohlásil *Zde stojím a nemohu jinak!* Myslel tato slova trochu jinak, než ti vámi vzpomínání a dnes skálopevně přesvědčení, že jsou na tom stejně. Oni nejenom nemohou jinak, ale do této u nás tak oblíbené předvolební hry vstupovat musí! I když se trochu obávají nebo chvějí obavami. Ale jak by dnešním panem prezidentem vážená duchovní autorita řekla - *Co je bez chvění, není pevné!*

Od páně Havlova vypuzení poslance Josefa Bartončíka (a s ním dočasně odstavené ČsSL) jsou to jména vyvržených, k občanské popravě určených potenciálních konkurentů, nad kterými se dodnes vznáší hrozba skandalizace. I když někteří jejich druhové ve zbrani a v politice jsou tolerováni. Opakovaně se přece vždy před volbami objevovaly kompromitující zprávy, některé dodnes zahalené tajemstvím, ať pocházeli z politické galerky nebo kriminálního prostředí. A jak často si byly tyto vítané události podobné. Vždy se na jejich *rozpracování* pracovali nezapomenutelné hvězdy a hvězdičky multimediálního podsvětí a za *vlčí halíř*, který byl vždy po ruce, se snažily dělat dokonce víc než jim bylo poručeno.

Andrej Babiš měl v té podivné hierarchii opakovaně výsadní postavení. Na něm mediální galerka nešetřila a vyzkoušela snad všechno. Dodnes to proto stále zkouší. Je mi trochu nepochopitelné, proč to někdo znovu a znovu opakuje, i když se ví, že to dnes už familiárnímu Andymu naopak pomáhá k dávno nepotřebné popularitě. Předpokládám, že i tentokrát se bude hanlivě pracovat s jeho etnicitou, ačkoliv pojmenování *Čobol* by se tentokrát mohlo

objevit, proti vůli jeho pomlouvačů, v pozitivním kontextu. Ale přesvědčujeme dávno přesvědčené, že by i s tvou svou nepřejícností mohli exhibovat jinak než doposud.

Fotogalerie: - Ohlédnutí za rokem 2024

Nerad pořád řeším vládního zmocněnce pro strategickou komunikaci Otakara Foltýna. Protože se mi někdy zdá, že vláda nám ho předhodila jako „bílého psíka“, který má jaksí vyplnit mediální prostor. Mýlím se? Volení politici by si asi sotva dovolili nazvat lidi „sviněmi“. A všiml jste si, že premiér Fiala se moc nepřetrhne, aby Foltýna hájil?

Anketa

Jste pro zvýšení a rozšíření poplatků za Českou televizi a Český rozhlas?

Ano

2%

Ne

97%

Nevím / Je mi to jedno

1%

hlasovalo: **27025 lidí**

Dříve se tomuto jevu a v zápalu boje s cenzurou říkalo bílý králík. To, že se pan premiér obraně pana pplk. Foltýna vyhýbá, ale může mít hned několik příčin. Jistě nejde jen o obecnou neslušnost, kterou velitel stratkomu okolo sebe šíří. Pan premiér si už dávno jezdil popovídat a nechat se fotografovat s Pavlem Novotným a nezapomínejme, že pokleslé způsoby až za hranici sociální nezpůsobilosti jsou dnes běžné. Jen těch z Prahy odesílaných urážek, které museli vyslechnout z Prahy při své nedávné návštěvě Zlína potomci Donalda Trumpa, svědčí o tom, jak uboze se chovají čeští politici a političky, když si myslí, že je nikdo nevidí.

Třeba je to ale všechno mnohem jednodušší. Jsou to hlupáci, kteří nevědí, co činí. Jak říká pan profesor Piťha, jsou to jen produkty umělé ne-intelligence, PINy a rodná čísla. Proto je možné, že to pan předseda vlády, jak je jeho zvykem, nechává uležet. Je to skutečně až příliš velká teatrálnost v zeleném, ale jak říká inspektor Trachta (a tedy i Zdeněk Svěrák) ve vraždě v Salonním kupé - i s takovými lidmi musíme pracovat.

ANO, KSČM a Stačilo!, Motoristé sobě, SPD. Jak si rozebrat jednotlivé opoziční subjekty pretendující na účast v příští Sněmovně a třeba i vládě? Kdo se letos nejvíce „vytáhl“ a osvědčil v těch menších volbách, které proběhly?

Není to jednoduché. Program většiny vámi citovaných politických stran a hnutí zajímá veřejnost hlavně jen jako jakési kladivo na čarodějnice. Sice se od sebe liší barvou slov, planou naléhavostí svých programů, ale vůli mají stejnou. Jak se bude blížit den voleb,

budou vystoupení protagonistů těchto spíše nátlakových skupin, předpokládám, stále radikálnější a naléhavější. Nejsm si ale jistý, zda přemíra prázdných slov, se kterými jdou do konfliktu s vládními stranami ti dnes opoziční, a zda jejich malá i velká témata vytvářející konfliktní situace jsou dostatečně razantní pro veřejnost, kterou mají v rámci předvolebních soubojů přesvědčit a vytvořit iluzi, že je možné předplatit si budoucnost. Je to tak trochu, nebo spíš hodně na dluh, a to i na nejvyšší úrovni mnoho neznamena. Tam spíš platí známé a staročeské – *sliby se slibují, bázni se radují*.

Vámi připomínané *menší volby* nejsou dobrým ukazatelem, který by dokázal zastříit očekávanou brutální kampaň dnes stále ještě koaličních stran. Ty jsou stále ještě ve stavu ohrožení a pokud se jim nedostane podpory z volebního zákulisí, mohla by se jim nenaplnit jejich očekávání. Proto, pokud bych mohl vyjádřit svůj velmi subjektivní názor, myslím si, že malé strany mají svůj horizont určený na jedné straně koalicí Stačilo! díky úspěšnému vystupování paní europoslankyně Kateřině Konečné na veřejnosti. Na druhé straně pak pokusem o politickou sebevraždu také europoslance Roberta Šlachty. Pokud je jeho poslední veřejné vystoupení pravdivé, předpokládám, a které asi ovlivní volební budoucnost celého hnutí Přísaha.

Psali jsme:

Pohrdání občany, kteří chtěli změnu. Konečná doufá, že v roce 2025 tomu bude konec „ČT bude dělat během Vánoc reklamu STAČILO!“ Vidlák už vidí svátky.

Z toho opravdu nemějme radost. Zbořil k Trumповě plánu na řešení Ukrajiny.

Radost z pádu Asada? Podívejte se, kdo má přijít po něm, varuje Konečná

V jakém stavu je koncem roku 2024 cosi jako „duševní zdraví národa“? Pakliže přistoupíme na to, že existuje něco jako

kolektivní duševní zdraví.

Na tuto otázku neumím odpovědět. Navíc, dnes žijeme ve společenství tolika odborníků a ziskutvorných neziskovek, že bych si nedovolil vstoupit na tak křehkou a nebezpečnou půdu profesí a ambicí jednotlivců a jejich klanů či spikleneckých ujednání. Vzpomeňme jen na aktivity některých osob duchovních a jiných profesionálních ochránců našeho duševního růstu, kteří mají potíže nejen se svým oborem činnosti, ale i se svým vlastním dušením zdravím.

Snad bych si mohl dovolit ve chvílích lenošení bavit se o *duševním nezdraví*, ale obávám se, že by mne mnoho přátel i nepřátel přestalo zdravít a chtěli by mne, jak je dnes populární, koučovat.

V posledních letech vycházejí články o tom, že rodinní příslušníci jsou schopni se pohádat o politice i při oslavách, případně o Vánocích. Kde se tento trend bere a jak mu čelit, konkrétně třeba během Vánoc a konce roku?

Aktuální obavy z politického fanatismu jako by zakrývaly skutečnost, že jde o projevy poruch osobnosti, její schopnosti komunikovat, domlouvat se a sdílet sdílené, a že to není v dějinách lidstva ničím neobvyklým. Dnes si sice myslíme, že schopnost nenávidět je výsadou jen některých vyšinutých jedinců nadaných nebo naučených nenávidět, postrádajících schopnost milovat své bližní a oddávajících se, jak říká František Koukolík, skupinové hlouposti.

Proto bychom měli vědět, že se stejnými projevy poruch osobnosti se můžeme setkat mezi věřícími a nevěřícími, mezi populacemi s různými charakteristickými genetickými znaky, mezi vegetariány i masojedy, mezi odlišně mluvícími a píšícími, ale i mezi příznivci různého sportovního dění. A zdá se, že destruktivní nenávisť můžeme nalézt i mezi současnými členy akademické obce, ve

veřejných debatách umělců, výtvarníků, architektů i ředitelů kulturních, původně své okolí kultivujících osobností. Zejména pak politici jakékoliv víry nejsou výjimkou.

Přesvědčení a víra, že právě já jsem ten dobrý, pravý (někdy i levý), nebo dokonce oprávněný páchat zlo ve jménu dobra, je i v naší době nejmodernější silnější než jakákoli droga konzumovaná za účelem své domnělé otitulované velebnosti.

Kdo je převážným zdrojem tohoto rozdělení společnosti? Je to politika vládní či opoziční a jejich odrazy v médiích?

Anketa

Budeme se mít v roce 2025 ekonomicky lépe než v roce 2024?

Budeme

1%

Nebudeme

97%

Nevím / Je mi to jedno

2%

hlasovalo: **13447 lidí**

Kultura strachu je známou kulturologickou kategorií, kterou, předpokládám, studovala i paní Věra Jourová ve svém magisterském studiu práv na PrF UK a kulturologie na FFUK, jak uvádí ve svém česko-bruselském CV. Odtud asi ví, že *...lidské dějiny znají, kromě mnoha tyranií, i tyranii idejí a hodnot. Jen je někdy obtížné poznat, že ji právě žijeme nebo ji dokonce tvoříme.*

Fanatická víra nebo přesvědčení už samy o sobě vytvářejí sklony ke krajnostem, k zaujímání extrémních postojů, k agresivitě, až hysterickému usilování o skupinovou identifikaci na jedné straně, stejně jako k patologickému úsilí stát neohroženě sám proti všem. Cituji proto z druhé ruky, a proto na okraj tohoto interview, že *Chceme-li se vzdát nařčení z fanatismu, přiznejme nepřátelům lidské vlastnosti a nenechme je ani v diskusi ztratit svou tvář. Nevzdejme se nikdy dialogu, komunikace jako jediného možného prostředku k řešení krize interpersonálních vztahů. Chceme-li být politiky, neurážejme se a zbytečně nevyhraňujme vztah ke svým politickým soupeřům. A to dokonce i v kruhu rodinném.*

Krajnosti, nebo jak dnes světově říkáme extremismus, nejsou privilegiem jednotlivce, skupiny jednotlivců, členů politických stran. Je to sociálně patologická infekce, která je multikauzální. Pokud by se nějak měla změnit, měla by se hledat cesta k Všenápravě, jak tento pojem používal Jan A. Komenský. Ale tomu se dnes, i díky kulturním a domněle kultivovaným autoritám, vysmíváme. Tak asi nezbude nic jiného, než si svou kulturu strachu a nenávisti prožít až k hořkému konci.

Podobně bychom ale mohli uvažovat také nad tím, co jednou někdo nazve *Pražské jaro urážek a vulgarity 2011*. Marně vzpomínám, kdy vlastně všechno začalo. Snad tehdy, když poradce pozdějšího premiéra Topolánka se dokázal přirovnat k Martinu Bormannovi a česká demokracie to zaznamenala jen jako vtípek hodný adolescenta, který byl snad jen shodou okolností blízký pozdějšímu předsedovi vlády. Ten trumfoval svého přítele razantní výhružkou svým oponentům, že *Es kommt der Tag!* a také neméně důrazným vyhrožováním opozici, že má očekávat při jeho příchodu k moci *Noc dlouhých nožů*. Nebo to byly desítky veřejně se projevujících jejich předchůdců, na které jsme jen už dávno zapomněli?

Hanobícím slovem *extremista* se začali navzájem častovat členové vlády, poslanci a senátoři PČR a nikdo si neuvědomil, že obsahově prázdné slovo je kdykoliv použitelné a bude v budoucnosti tomu tak

kdykoliv, kýmkoliv a vůči komukoli. Asi vejde do dějin skutečnost, že kvůli fejs-búkovému sdělení, že dnes už nebohý ministr zahraničních věcí je prskající staroušek, chtěla odstoupit vláda. Odborníci na dezinformace vědí, že profesionální poskytování chybných informací může ovlivnit veřejné mínění natolik, že lze dosáhnout strategických cílů nejen ve vojenství a válečnictví, ale i v politice nebo v ekonomice bez použití zbraní. Stačí monopolizovat zdroj informací a zvolit téma, které je pokládáno za aktuální, vybrat vhodné agenty jeho distribuce. Stále totiž platí, že politici potřebují, aby se jejich voliči cítili být něčím ohroženi a podobně to platí i o rodinných *válkách růží*, jak o tom ve Spojených státech natočili veleslavný film.

Má se totiž vytvořit stav, kdy emoce přemohou rozum, protože soudy ovlivněné city nejsou založeny na analytických schopnostech nejen jednotlivce, ale i celých rodin. Úspěch dezinformace je přiměřený míře poznání funkce lhavosti. Proto je třeba udržovat neznalost až na úrovni ignorance a vyvolávat zmatenost tím, že se často mění různá hodnocení. Hodnoty se stávají méně stabilní a věci slouží i nadbytečnost informací, usměrňování informačních toků a mechanická záměna detailů za celek. A to vše bez možnosti ověřovat veřejně prezentovaná fiktivní sdělení.

Co si přejete pro naši zem v roce 2025?

Zbavit se této nové nesvobody, protože jde o stále stejnou a věčnou otázku, jako jak se zbavit strachu. Snad by to mohlo být i tím, že odmítneme nejen maximální zjednodušení na pravé a levé, správné a nesprávné, dobré a zlé. Můžeme si pomoci arzenálem politické psychologie či psychologie politiky, který nám snad pomůže bránit se skupinové hlouposti směřující k *extremismu* tím, že toto označující slovo umíme dát do souvislosti s *destruktivitou lidského chování* nebo *fanatismu*. Nebo hledat v jakékoli tvůrčí činnosti, zda pojmem *fanatismus* lze vysvětlit modus zacházení idejemi a ideologiemi, racionalitou i exaltovanou vírou, láskou, nenávisť i záští.

Psali jsme:

Zbořil: Německu už jde o národní pýchu. A za to se trestá

Armádní vysílání Zdeňka Svěráka. Zbořil přidává jadrné přísloví

Muž v zelené bundě vedl průvod. Zbořil vykopává oslavy roku 1989

Pozdě si všimli, jak Konečná roste. Slova Babiše a polekaná koalice. Zbořil má jasno

Líbil se Vám tento článek?

Nezávislost naší redakce můžete podpořit peněžitým darem v jakékoliv výši bankovním převodem na účet:

131-981500247/0100

QR kód obsahuje údaje k platbě, výši částky si určete sami.

Jste politik? Zveřejněte bez redakčních úprav vše, co chcete. Zaregistrujte se [ZDE](#).

